

IN MEMORIAM

... akkor engedem el a kezedet, ha már mások is fogják az enyémet... **Búcsú Péter Mihály Heinrich akadémiakustól, az EME egykori alelnökétől***

Az EME vezetősége s tagjai nevében állok itt, ugyanakkor a Magyar Tudományos Akadémia nevében (is) mint akadémikustárs, és csupán pár gondolatot kívánok megosztani Önökkel, búcsúzva Péter Mihály Heinrich akadémiakustól, professor emeritustól, kedves Mihály bátyánktól, akit az EME 1990-es életre keltését követően ismerhettem meg.

Péter Mihály 1929. május 11-én született a Maros megyei Sóváradon. Édesapja Péter István jegyző, édesanyja Nösner Elwine Katherine háztartásbeli, összesen hat gyermekük született, a legkisebb Péter Mihály Heinrich orvos volt.

Elemi iskoláit Vajdaszentiványon kezdte, majd a százrégeni német gimnáziumban, valamint a marosvásárhelyi Római Katolikus Főgimnáziumban folytatta tanulmányait, ahol 1948-ban érettségizett. Elmondása szerint leginkább történész vagy földrajztanár szeretett volna lenni. Azonban a család nem tudta vállalni a más városban való taníttatását, így bátyja nyomdokába lépett, és sikeresen felvételizett a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézetbe (OGYI). Egyetemi tanulmányait az OGYI Általános Orvosi Karán 1954-ben érdemoklevéllel végezte.

Péter Mihály két évig tevékenykedett falun körorvosként, előbb Bögözben, majd Mezőcsáváson. Ezt követően, 1956-ban visszatért az egyetemre, s jelentkezett Andrásosfzky Tibor rektornál, aki a Mikrobiológiai Tanszékre vette fel. Péter Mihály itt dolgozott egy életen át, 1999. októberi nyugdíjazásáig. Egyik interjújában ezt nyilatkozta: „Szegénynek születtem, szegényen mentem nyugdíjba, de nyugodt lelkiismerettel, mert igyekeztem főleg a szüleimtől tanult és tapasztalt becsületességgel élni. Szakmai tevékenységemben pedig mindig szem előtt tartottam egykori tanítómestereim példáját, akik pontos és lelkiismeretes, odaadó munkára neveltek”.

* | Részletei elhangzottak Péter Mihály Heinrich temetésén, Marosvásárhelyt a katolikus temetőben, 2024. december 31-én.

Végigjárta az egyetemi ranglétra minden fokozatát: 1956-tól gyakornok, 1958-tól tanársegéd, 1966-tól adjunktus, 1972-től docens, 1990-től professzor, majd 1991-től 1999-ig, nyugdíjazásáig tanszékvezető. 1962-ben Bukarestben szakorvosi, 1965-ben főorvosi vizsgát tett le mikrobiológiából. Az orvostudomány doktora címet 1971-ben a Jászvásári Egyetemen szerezte meg. Tapasztalatszerző tanulmányutakon járt Heidelbergben, Kielben (Németország, 1973), Debrecenben (1991), Budapesten (1992), Szegeden (1993) és Bergenben (Norvégia, 1993).

Oktatói tevékenysége alatt magyar és román nyelvű gyakorlatokat és előadásokat tartott a Fogorvosi és az Általános Orvosi Karon, továbbá 17 egyetemi jegyzet elkészítésében vett részt, melyek közül hatnak egyedüli szerzője volt. Kutatási munkája a bakteriológia, vírustan és mikológia területeire terjedt ki, és számos innovatív módszert dolgozott ki, például az urethritisek diagnosztikájára és a száj mikroflórájának biocönózis-tipológiájára. Kimutatta a szájüreg mikroflórája és az immunvédelem összefüggéseit, valamint a gombák és baktériumok patogénitásának kölcsönhatásait. Továbbá vizsgálta a víz mikrobaszennyeződését és a kórokozók túlélését extrém körülmények között, illetve részt vett a vírus-hepatitisek kóroktanának kutatásában. Szakmai eredményeit 82 konferencián mutatta be, 181 publikációja jelent meg több nyelven, rangos szakfolyóiratokban. 1998-tól az Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választotta. Feleségével, Péter H. Máriával nyugdíjazásukat követően közösen kutatták az erdélyi magyar orvos- és fogorvosképzés történetét, és számos tudománytörténeti tanulmányt, monográfiát tettek közzé.

Péter Mihály szívén viselte a magyar nyelvű orvos- és gyógyszerészképzés sorsát, támogatta az annak fenntartását segítő kezdeményezéseket, a hallgatók mellett is kiállt, akik részt vettek a marosvásárhelyi márciusi eseményeken.

Egyike volt azon kilenc személynek, akik kezdeményezték 1990. január 20-án az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvostudományi Szakosztályának felélesztését, újraindítását. Kezdeményező társaival együtt odaadóan munkálkodott azon, hogy az orvostudományi szakosztály újrakezdhesse nagy múltú munkásságát. Péter Mihály jelentős szerepet vállalt a marosvásárhelyi szakosztályi székház megszervezésében és a helyi fiókszervezet megalakításában, valamint az Orvostudományi Értesítő szerkesztésében. Önzetlen, fáradhatatlan munkája hozzájárult az Egyesület eredményes működéséhez és az EME célkitűzéseinek megvalósításához. Az 1990-es újralakulás után egyre több gyógyszerész kapcsolódott be a szakosztályi munkába. Ezért a szakosztály nevét 1998-tól Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztályra változtatták, amelyet 2007-ben hivatalosan is elfogadtak – ennek kezdeményezője Péter Mihály volt. A gyógyszerészek szerepének erősítése érdekében 2006-ban együttműködési megállapodást kötöttek a Magyar Gyógyszerésztudományi Társasággal. Tagja volt az EME-választmányának (1993–2006), az Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály választmányának (1992–1998, 2000–2006), ugyanakkor két ízben: 1994–1998, majd 2002–2006 között az EME alelnöki tisztségét töltötte be. Komolyan vette feladatait, pontos kimutatása volt arról is, hogy 64 alkalommal utazott fel Kolozsvárra az ülésekre, képviselve az orvostudományi közösség (az Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály) érdekeit. A vezetői tisztségből történő visszavonulását követően még 13 alkalommal utazott az EME rendezvényeire. Az EME értékelte Péter Mihálynak az egyesületért tett áldozatos, hathatós tevékenységét, és a 2006. március 11-i közgyűlésén tiszteleti taggá választotta dr. Feszt György javaslatára, aki az Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály akkori elnöke volt.

Meggyőződésem, hogy Péter Mihály önzetlen, kitartó és szilárd elvi alapokon nyugvó tevékenysége mindig hozzájárult Egyesületünk sikeres működéséhez még a kezdeti, legnehezebb időszakban is, nagyjaink: Jakó Zsigmond, Benkő Samu elnökök és Kiss András főtitkár, majd alelnök mellett, utóbbinak az EME-ben vállalt szerepét különösen értékelte. Büszke volt arra, hogy az EME volt az a szervezet, amelyben a leghosszabb közéleti tevékenységét fejthette ki, és melynek célkitűzéseivel azonosulni tudott. Tudatában volt az ott végzett közhasznú munka értékének. Elmondása szerint szerette az Erdélyi Múzeum-Egyesületet, összejövetelét és azok légkörét, hangulatát.

Hosszú sorokban méltatható emberi tartása, szerénysége, örök tettekkészsége, a hittel és meggyőződéssel végzett feladatok vállalása, az őszinte, karakán, az embertársait megbecsülő, igaz ember. Mindannyiunk számára példaértékű egyéniség, akivel jó volt elbeszélgetni, erőt meríteni a mosolygós tekintetéből, sugárzó optimizmusából.

Örülök, hogy közelebről ismerhettem, s annak is, hogy a 2019-ben vele készített interjú által az ő emlékét is megőrizhettük. Az EME arcképcsarnokában tehát megtekinthetővé válnak mindazon gondolatok, amelyek számára fontosak voltak. Egyik levelében (az interjúra készülve) az EME jelentőségéről így írt: „Az EME-t semmi sem tudja pótolni, még egy állami magyar tudományegyetem sem, mint ahogyan a múltban sem. Az EME olyan, mint az abroncs a hordón, összetartja a különben széteső önálló dongákat, hogy lehessen a hordóban kiérlelni az édes mustot nemes borrá”.

Isten nyugosztaljon, Mihály bátyánk! Felesége, kedves Mária és családja mellett állunk a búcsúzás pillanatában. Ez a pillanat ugyanakkor nemcsak a búcsúzásé, hanem egy újabb elkötelezettség, kihívás, iránymutató mindannyiunknak, hogy mindazon értékeket, melyeket ő (és elődei) képviselt(ek), stafétabotként tovább vigyük. Így legyen: *... akkor engedem el a kezedet, ha már mások is fogják az enyémet...*, így lévén mindennek értelme és érdemi folytatása.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

Marosvásárhely, 2024. december 31.

Bitay Enikő, az EME elnöke